

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Κυριακή τῶν πατέρων

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Μιά γιορτὴ δίπλα σὲ ἄλλες

Στις 17 Ἰουνίου σὲ εὐρωπαϊκὸ ἂν ὄχι σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο εἶναι σημειωμένη σὰν ἡμερολόγια ἡ «Γιορτὴ τῶν Πατέρων». Πατέρες ὅλου τοῦ κόσμου χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε. Μετὰ ἀπὸ δεκαετίες ἀμφισβήτησης τῆς πατρικῆς σας αὐθεντίας υἱοὶ καὶ θυγατέρες ἀποφάσισαν νὰ σᾶς γιορτάζουν. Εἴτε ἀπὸ δικιά τους πρωτοβουλία εἴτε ἀπὸ σκέψεις τρίτων καὶ σὲ ἀναλογία τῆς γιορτῆς τῆς μητέρας, ποὺ εορτάζεται τὸν μῆνα Μάιο, καθιερώθηκε μιὰ Κυριακὴ τοῦ Ἰουνίου νὰ εἶναι ἀφιερωμένη σὲ σᾶς.

Τὸ γεγονός αὐτὸ μπορούμε νὰ τὸ δοῦμε εἴτε ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴν τοῦ πλευρά. Τὴν «ἐμπορευματοποίηση» λόγου χάρι τῆς ἡμέρας, ποὺ δὲν ἀποσκοπεῖ παρὰ μόνον σὲ μιὰ ἀναζωογόνηση τῆς κινήσεως τῆς ἀγορᾶς μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν δώρων, τὴν ἀποστολὴν λουλουδιῶν, ἐπισκέψεων καὶ ἄλλων ἐυδηλώσεων. Εἴτε ἀπὸ τὴ θετικὴν τοῦ πλευρά. Μιά, δηλαδή, ἀφορμὴ γιὰ νὰ ἐκφράσουμε τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ γιὰ τὸν πατέρα ἢ τοὺς πατέρες μας, φυσικοὺς καὶ πνευματικοὺς. Ἀφορμὴ ἀκόμα γιὰ νὰ ἐμβαθύνουμε στὴ μεγάλη δωρεὰ νὰ μπορούμε νὰ γινώμαστε πατέρες καὶ νὰ ἀναφερόμαστε στὴ μοναδικὴ πηγὴ τῆς πατρότητος, τὸν ἴδιο τὸ Θεό, τὸν ὑπέρτατο Πατέρα «ἐξ οὗ πάντα πατριά ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται» (Ἐφεσ. γ' 15).

Βλέπετε οἱ γιορτῆς δὲν εἶναι μόνον «πανηγύρια». Μπορεῖ βέβαια νὰ ἐξαντληθεῖ τὸ νόημά τους μόνον σ' αὐτά. Τίποτα ὅμως δὲν ἀποκλείει νὰ ἐπανεέλθουμε, νὰ τονίσουμε τὴ βαθύτερη σημασία τῆς εορτῆς καὶ νὰ ἐγούμε ὅλοι κερδισμένοι καὶ πλουσιότεροι, γιατί μιὰ γιορτὴ δὲν εἶναι μόνον πηγὴ δώρων, ἀλλὰ καὶ παικίλων δωρεῶν.

Κι ὅταν ἀκόμα ὑποχωροῦν οἱ θρησκευτικὲς γιορτῆς, οἱ ἄνθρωποι κατασκευάζουν κοσμικὲς ἐπετείες, σταθμοὺς στὴν πορεία τους, γιὰ νὰ θυμῶνται. Σ' αὐτοὺς

τοὺς σταθμοὺς ἡ Ἐκκλησία ἐκ-μεταλλεύομενη τὴν ἀνάσα ποὺ παίρνουν οἱ ἄνθρωποι, τὴν ἀνάπαυλα, τὸ κενὸ ποὺ δημιουργεῖται ἀπὸ κάποια στιγμιαία ἔστω ἡμερικανισμὸς, μπορεῖ νὰ θυμίσῃ τὰ κρυπτά καὶ θαθεὰ καὶ ἀπόρητα καὶ νὰ τὰ ἐκφράσει σὲ ρήματα ζωῆς.

Ἡ μορφή τοῦ πατέρα

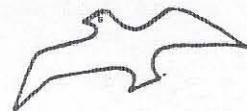
Δὲν εἶναι πάντοτε εὐκόλο νὰ συγκεντρωθῶμε, νὰ στοχαστοῦμε καὶ νὰ μνημονεύσουμε τὴ μορφή τοῦ πατέρα.

Ἀπὸ ἓναν «Πατέρα ἀφέντη»...

Γιὰ πολλοὺς ἡ λέξη πατερούλης, πατέρας ἀνακαλεῖ ἓνα πρόσωπο, μιὰ φωνή, μιὰ κίνηση, θυμίζει μιὰ παρουσία, μιὰ ἀπουσία, χαρὲς, λύπες. Ὁ πρῶτος ἄνδρας τῆς ζωῆς τῆς (σὲ μιὰ κόρη) ἀφήνει ἴχνη! Αἰσθανόμαστε γι' αὐτόν, ἀγάπη, μῖσος, στοργή, πικρία ἢ θαυμασμό, εἶναι αὐτὸς ἀπὸ τὸν ὁποῖο μαζί μὲ τὴ μητέρα δεχόμαστε τὴ ζωὴ. Σιωπᾶ συντροφευμένα ἀπὸ τὸν πατέρα, τὰ παιδιὰ αἰσθάνονται ἀσφαλή ν' ἀποφασίσουν γιὰ τὴ ζωὴ τους. Ἄν ὁ πατέρας λείπει, εἶναι πιὸ εὐθραυστα καὶ θ' ἀναζητήσουν ἄλλους πατέρες ποὺ

ο ε δρόμους ποιμαντικής διακονίας

θ' αναπληρώσουν το κενό και θα στηρίξουν την ταυτότητά τους.

Νομίζετε ότι είναι τόσο απλό να όρισει κάποιος τους ρόλους του πατέρα; Ο πατέρας χωρίζει το παιδί από τη μητέρα του, εμποδίζει μια σχέση που μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη απορρόφηση και συγχώνευση, χωρίς αποστάσεις. Έχει επίσης ένα ρόλο ταυτοποιητικό. Παρέχει στο γιό του μια ανδρική ταυτότητα, του προσφέρει μια εσωτερική δομή. Το κορίτσι μπορεί ν' αναγνωρίσει τον εαυτό του ως γυναίκα στο βλέμμα του πατέρα της και η έκλογή του συζύγου της δεν θα είναι άμοιρη της σχέσεως που θα έχει εγκαταστήσει στο παρελθόν με τον πατέρα της. Όσον αφορά στην αγωγή, ο πατέρας είναι ο νόμος, είναι εκείνος που απαγορεύει.

Τό να έχεις κάποιον πατέρα και να γίνεις εσύ πατέρας με τη σειρά σου δεν σε υποχρεώνει να επαναλάβεις την ίδια σχέση που είχες εσύ με τον πατέρα σου και ν' απαιτήσεις ο γιός σου να γίνει το ίδιο όπως ήσουν εσύ. Αυτό θέθαιμα προϋποθέτει να έχεις ξεφύγει από μια σχέση απόλυτης εξάρτησης και πανομοιότυπης αναπαραγωγής εικόνων που σε έχουν γοητεύσει και καθηλώσει.

Αυτό πάλι δεν σημαίνει ότι πάση θυσία θα πρέπει ν' αποφύγεις κάθε εικόνα και να υιοθετήσεις μία στάση ειρωνοκλαστική. Έχοντας πάρει και τηρώντας τις αναγκαίες αποστάσεις αποφεύγεις τις συγκρούσεις (εσωτερικές και εξωτερικές) και συμφιλιώνεσαι σε μια αμοιβαία αναγνώριση ξέροντας τι μπορεί να σημαίνουν οι πατέρες... Φθάνει ή ώρα της ένγλικίωσης, ή πατρότητα γίνεται μια αξία συμβολική.

Αδθόρμητα μου ρχεται ο στίχος του Κρέντα προς τον Αϊμονα, από το θεατρικό έργο του Ζαν Άνουιγ «Αντιγόνη» όταν του λέγει: «Με θαύμασες για πολύ καιρό. Κόιταξέ με τώρα: αυτό σημαίνει να γίνεις άντρας παιδί μου, ν' αντικρύσεις μια μέρα το πρόσωπο του πατέρα σου».

Πέρα, όμως, από τη φυσική πατρότητα και υιότητα είμαστε υίοι και θυγατέρες του Θεού και είναι αναγκαία ακόμη ή συμπάρσαση και ή συνοδεία ενός πνευματικού πατέρα για να μπορέσουμε να συναντήσουμε τον Ίησου Χριστό και τον Θεό στον Όποιο απευθυνό-

μαστε καθημερινά σαν σε Πατέρα. Μήπως, τελικά, όλες αυτές οι προσεγγίσεις μέσω πολλών πατέρων, δεν είναι μια προετοιμασία για τη Μεγάλη Συνάντηση με τον Πατέρα του Κυρίου ήμων Ίησου Χριστού και Πατέρα μας;

Την «Κυριακή των πατέρων» ως θυμηθούμε με ιδιαίτερη στοργή όλους αυτούς τους πατέρες μας κι ως αποθέσουμε στη μνήμη και στη χάρη του Θεού Πατέρα ζώντες και τεθνεώτες κι ως αντίλησουμε οι ζώντες, φυσικοί και πνευματικοί πατέρες, ζωντανό παράδειγμα, τον Θεό των Πατέρων μας και Πατέρα ήμων τον εν τοις Ουρανοίς!

«... όπως καταστήσωμεν οι πάντες εις την θεϊαν και απέραντον στοργήν»*.

* Τα κλισιά προέρχονται: το πρώτο, από το κινηματογραφικό έργο των αδελφών Ταβιάνι, Πατέρας αφέντης. Το δεύτερο από εξώφυλλο του περιοδικού «Accueil — Rencontre», τεύχος 133, Ίαν. - Φεβρ. 1990, αφιέρωμα στους Πατέρες. Η λεζάντα είναι απόσπασμα από την εδχή του άσπασμοϋ της θεϊας Λειτουργίας του Άποστόλου Μάρκου (Ί. Μ. Φουντούλη, Κείμενα Λειτουργικής, άρ. 3, Θεσσαλονίκη 1970, σ. 38).